

Sustainability reporting

**De CSRD: van papieren tijger naar
transitie-instrument**

Juli 2022 | [KPMG.nl/CSRD](https://www.kpmg.nl/CSRD)

Inhoudsopgave

Kernboodschappen	3
Samenvatting	4
Inleiding	5
CSRD-ontwikkelingen	6
CSRD: een richtinggevend kader	8
Achtergrondinformatie bij het onderzoek	10
Resultaten van de algemene rapportagevereisten	12
Resultaten van de ESG-onderwerpen	17
Sectoranalyse	23
Stappen die je vanaf hier moet ondernemen	25
Bijlage	26
Contact	28

Kernboodschappen

Aangezien de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) nog niet definitief of voorgeschreven is, valt te verwachten dat de in ons onderzoek opgenomen bedrijven nog niet volgens de CSRD rapporteren. Echter, met de wetenschap dat de CSRD naar verwachting in het vierde kwartaal van 2022 definitief wordt en gedeeltelijk van kracht wordt per 2024, was een grotere vooruitgang aannemelijk dan wij nu vaststellen, zowel op het niveau van de beursgenoteerde als van de niet-beursgenoteerde ondernemingen.

ESG staat duidelijk op de agenda, hoewel geen van de bedrijven uit ons onderzoek momenteel al op een niveau rapporteert dat vermoedelijk door de definitieve CSRD zal worden vereist.

Uit het onderzoek blijkt dat de rapportage over governance-onderwerpen het meest volwassen is, doordat voor governance de minst vereisten gelden waardoor het gemakkelijker is hieraan te voldoen.

Bedrijven geven veel aandacht aan hun rapportage over milieu-onderwerpen, maar dit gebied moet veel meer worden uitgewerkt.

Wat de sociale onderwerpen betreft, presteren beursgenoteerde bedrijven veel beter dan niet-beursgenoteerde bedrijven. De rapportage over de sociale aspecten van de waardeketen kan voor beide echter nog op veel punten worden verbeterd.

Het is aannemelijk dat de CSRD nog niet als hulpmiddel voor de komende rapportagevereisten wordt ingezet. De CSRD stelt bedrijven in staat om stakeholders een transparante rapportage over ESG te verstrekken; bovendien kunnen bedrijven vanuit het perspectief van de stakeholders materiële risico's en kansen inzake ESG-onderwerpen identificeren, wat de basis vormt voor het bepalen en meten van ambitieuze ESG-doelstellingen. De CSRD kan zelfs in een conceptversie een richtinggevend kader voor de organisatie als geheel bieden, zowel bij de ESG-strategie als de ESG-rapportage.

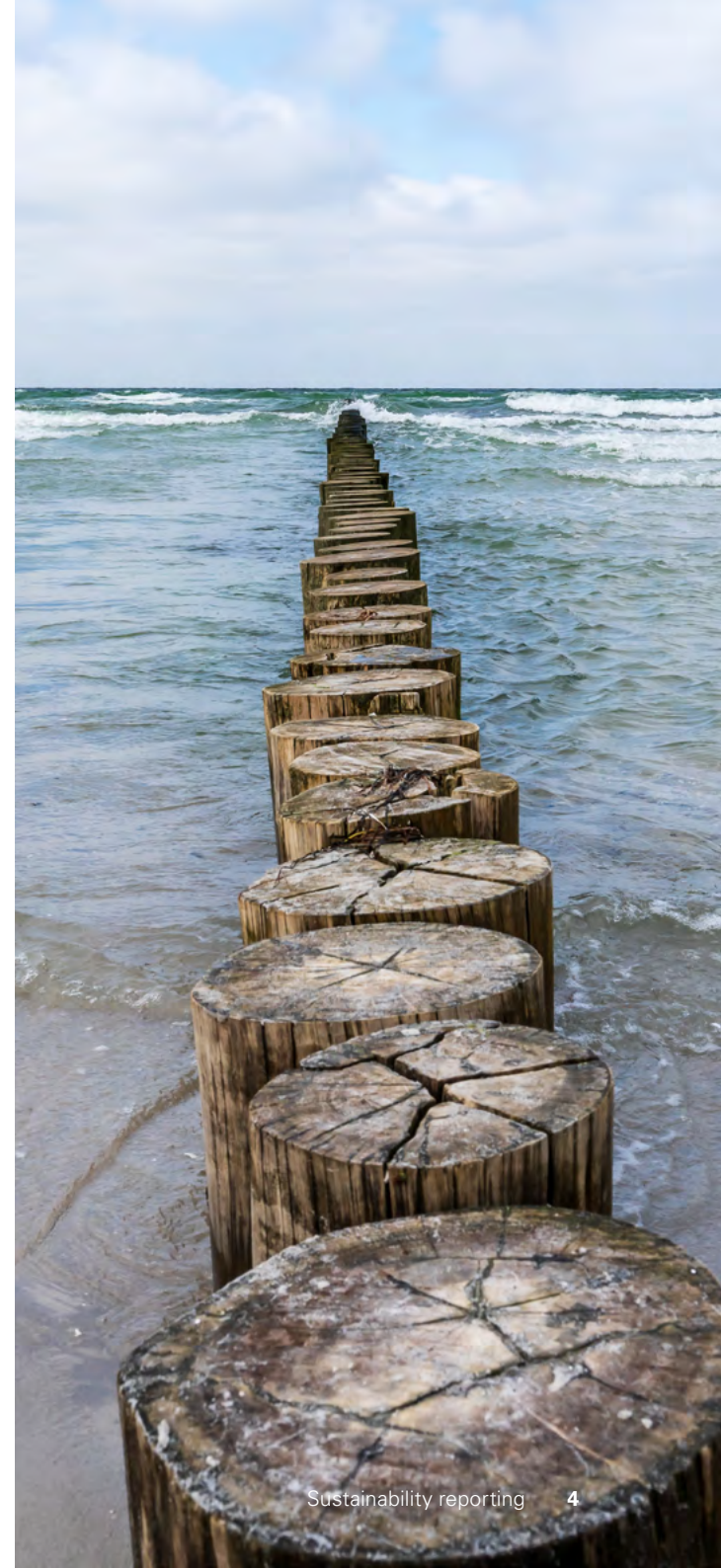
Managementsamenvatting

KPMG verwacht dat bedrijven zich verder hebben voorbereid op een rapportage die aan de CSRD voldoet. Om dit vast stellen hebben wij ons rapport van 2021, waarin de CSRD-bereidheid van Nederlandse bedrijven werd onderzocht, geactualiseerd. We hebben in het nieuwe onderzoek in totaal 46 bedrijven geanalyseerd, waaronder de 24 grote beursgenoteerde Nederlandse bedrijven (AEX-index) en de 22 grote niet-beursgenoteerde bedrijven.

Uit het onderzoek blijkt dat in het algemeen ondernemingen ESG-rapportage op hun agenda zetten, maar het is niet duidelijk hoe hun bedrijfsmodel, activiteiten en strategie voorbereid zijn op de overgang naar een duurzame economie, inclusief de invloed op milieu-sociale en governance-onderwerpen. Uit het onderzoek blijkt tevens dat ondernemingen in het kader van deze drie onderwerpen de nadruk legden op rapportage over het milieu. Dit is vooral te verklaren door de druk die stakeholders uitoefenen op dit onderwerp. Niettemin is de informatieverschaffing inzake governance momenteel het meest volwassen. Wat de sociale onderwerpen betreft, lag de nadruk in de rapportage op hun eigen bedrijf en niet zozeer op de sociale aspecten van hun supply chain.

Tijdige voorbereiding op duurzaamheidsrapportage is een belangrijk traject voor ons allemaal. Het is de eerste keer dat bedrijven met zo'n grote reikwijdte verplicht worden om duurzaamheidsinformatie te rapporteren en daarop assurance ('limited assurance') te verkrijgen. Sommigen noemen het de revolutie in rapportage, anderen een kantelpunt in de rapportagegeschiedenis. Eén ding is duidelijk; waar de traditionele financiële rapportage een staat van volwassenheid heeft bereikt en in de loop der jaren stapsgewijze ontwikkelingen heeft ondergaan, brengt deze niet-financiële rapportage, ook al is deze nog onvolwassen, een radicale verandering op het gebied van niet-financiële rapportage teweeg, die al moet worden geïmplementeerd terwijl deze nog in ontwikkeling is. Hoewel wij geneigd zijn te wachten op meer richtlijnen en zekerheid, hebben we al te maken met een toenemende vraag van stakeholders naar goede duurzaamheidsinformatie. Zij voelen immers de urgentie door alle uitdagingen waar de wereld nu voor staat.

Wij zijn van mening dat de CSRD niet langer alleen als compliance-instrument moet worden beschouwd en dat het kan en moet worden gebruikt als richtlijn om aan ESG-gerelateerde risico's en kansen op te nemen in de bedrijfsstrategie en -rapportage. Dit is een nieuw concept voor veel van de bedrijven die onder de CSRD gaan vallen. KPMG werkt er hard aan om deze overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen. Wij streven naar maximale impact!

Inleiding

In navolging van de Europese Green Deal heeft de Europese Commissie op 21 april 2021 een voorstel voor een rapportagerichtlijn over de duurzaamheid van ondernemingen (Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD) aangenomen, dat tot doel heeft de regels die bij de bestaande richtlijn inzake niet-financiële rapportage (Non-Financial Reporting Directive - NFRD) zijn ingevoerd, te herzien en te versterken.

Dit voorstel moet ervoor zorgen dat bedrijven betrouwbare en vergelijkbare duurzaamheidsinformatie rapporteren, die door stakeholders kan worden gebruikt om de niet-financiële prestaties van bedrijven te evalueren. Het voornaamste doel is de transparantie voor alle stakeholders te verbeteren, zodat investeringen kunnen worden verplaatst naar duurzamere technologieën en bedrijven.

Zoals opgemerkt in het [No Escape-rapport](#) uit juli 2021, neemt door de voorgestelde richtlijn het aantal bedrijven dat onder de EU-voorschriften voor duurzaamheidsrapportage valt drastisch toe. We schatten dat 49.000 bedrijven in Europa en meer dan 2000 in Nederland onder de nieuwe verplichte rapportagevereisten vallen.

In deze publicatie is onderzocht in hoeverre de geselecteerde bedrijven voorbereid zijn op de cruciale elementen van het CSRD-voorstel. Uit het onderzoek

bleek dat geen van de jaarverslagen voor 2020 van de onderzochte bedrijven zo gedetailleerd was als in het CSRD-voorstel wordt vereist. Bovendien werd dit in grotere mate geconstateerd bij de niet-beursgenoteerde ondernemingen dan bij de beursgenoteerde ondernemingen.

Hoewel het tijdschema voor de invoering van de CSRD nog niet helemaal vaststaat, betekenen de nieuwe rapportagevereisten grote veranderingen voor ondernemingen die onder de reikwijdte vallen en een verschuiving van vrijwillige naar verplichte informatieverschaffing onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur. Het is dan ook heel verstandig zo snel mogelijk te beginnen met de voorbereidingen voor de implementatie van de CSRD, zodat tijdig aan de rapportagevereisten kan worden voldaan, en voordeel kan worden behaald met de nieuwe inzichten die hieruit ontstaan.

Dit jaar is, vanwege het groeiende momentum met betrekking tot de CSRD, dezelfde onderzoekspopulatie (24 grote beursgenoteerde bedrijven in Nederland (AEX-index) en 22 grote niet-beursgenoteerde Nederlandse bedrijven) aangehouden en met een bijgewerkte methodiek onderzocht. De methodiek werd uitgebreid om een beoordeling op hoog niveau van de CSRD-gereedheid uit te voeren, afgeleid van de conceptnormen (werkdOCUMENTEN) die in maart 2022

door de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) zijn uitgegeven. Dit document geeft een overzicht van de mate van voorbereiding op de belangrijkste informatieverschaffingsvereisten van de CSRD, zoals opgenomen in de werkdOCUMENTEN van EFRAG. Dit rapport wordt afgesloten met de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen die door bedrijven in overweging kunnen worden genomen.

Zoals in de samenvatting is vermeld, verschilt onze conclusie nauwelijks van die van vorig jaar; er is vooruitgang geboekt, maar er moet nog veel werk worden verzet om de huidige rapportage te laten voldoen aan de verwachte rapportagevereisten. Hoewel kan worden gesteld dat deze bevinding te verwachten was, aangezien de CSRD onderhevig is aan herziening en verandering, adviseren wij alle organisaties de CSRD te gaan gebruiken bij de voorbereiding. Wees bereid om de CSRD in je organisatie te integreren, maar pak ook de duurzaamheidstransformatie van het bedrijf aan. Iedereen en elk bedrijf zal zijn steentje moeten bijdragen om een duurzame toekomst te bereiken. Wil jij weten waarom en hoe je dit moet doen? Stop dan niet met lezen!

CSRD- ontwikkelingen

Bijgewerkte samenvatting van de op de CSRD gebaseerde veranderingen

	Huidige EU-richtlijn 2014/95/EU (NFRD)	Corporate Sustainability Reporting Directive
 WANNEER ZAL DEZE VANTOEPASSING ZIJN?	FY2018	In februari 2022 heeft de Raad van de Europese Unie een uitstel van het implementatieschema voorgesteld: Januari 2024 - Rapporterende entiteiten die reeds aan de NFRD onderworpen zijn, rapporteren in 2025 over data van 2024 Januari 2025 - Grote rapporterende entiteiten die momenteel niet aan de NFRD onderworpen zijn, rapporteren in 2026 over data van 2025 Januari 2026 - Beursgenoteerde MKB's, kleine en niet-complexe krediet-instellingen en captive-verzekeringssentiteiten rapporteren in 2027 over data van 2026
 OP WELKE BEDRIJVEN ZAL HET VANTOEPASSING ZIJN?	Grote instellingen van openbaar belang met meer dan 500 werknemers <i>Instellingen van openbaar belang zijn:</i> - Beursgenoteerde bedrijven - Banken en verzekeringsmaatschappijen	- Alle (beursgenoteerde of niet-beursgenoteerde) grote ondernemingen (aan twee van de drie criteria is voldaan): > meer dan 250 werknemers en/of > meer dan €40M omzet en/of > meer dan €20M totale activa - Alle andere (kleine/middelgrote) beursgenoteerde ondernemingen krijgen drie jaar extra om aan de eisen te voldoen
 HOEVEEL BEDRIJVEN VALLen ONDER DE NIEUWE RICHTLIJN?	EU: 11.600 NL: 115	EU: 49.000 die staan voor meer dan 75% van de totale omzet van bedrijven in de EU NL: meer dan 2.000
 WAT IS DE REIKWIJDTE VAN DE RAPPORTAGE-VOORSCHRIFTEN?	De bedrijven moeten verslag uitbrengen over: - Milieubescherming - Sociale verantwoordelijkheid en behandeling van werknemers - Respect voor mensenrechten - Anti-corruptie en omkoping - Diversiteit in bedrijfsbesturen (wat betreft leeftijd, geslacht, opleidings- en professionele achtergrond)	Algemene vereisten: - Opname in het Jaarverslag - Externe (beperkte) assurance (vanaf FY2024) - Rapportagegrondslagen - Inrichting en timing Algemene informatie-verschaffing: - Bedrijfsmodel, -strategie en -beleid - KPI's en doelen (toekomstgerichte informatie) - Governance van de onderneming en duurzaamheid - Becoördeling dubbele materialiteit en due diligence - Risico- en kansenmanagement Informatie-verschaffing over specifieke onderwerpen: - Milieu (inclusief EU-taxonomie) - Sociaal - Governance - Sectorspecifieke normen
 IS ASSURANCE DOOR EEN ONAFHANKELIJKE DERDE PARTIJ VERPLICHT?	Niet verplicht (voor de meeste landen) In sommige landen een deel van de juridische auditvereisten (bijvoorbeeld in NL onder NVCOS 720-vereisten).	Verplicht: beperkte mate van assurance inclusief: - Integratie in het verslag van de auditor - Betrokkenheid van de voornaamste auditpartner - Reikwijdte: inclusief EU-taxonomie informatie en proces om de belangrijkste relevante informatie te identificeren
 WAAR MOETEN BEDRIJVEN VERSLAG UITBRENGEN?	Opgenomen in het Jaarverslag (voor Nederlandse bedrijven)	Opname in het directieverslag
 IN WELKE VORM MOETEN BEDRIJVEN VERSLAG UITBRENGEN?	Online of PDF-bestand	Elektronisch in te dienen

CSRD: een richtinggevend kader

Aangezien de CRSD nog in de ontwerp- en review fase zit is, zullen veel ondernemingen het CSRD-framework mogelijk nog niet gebruiken en zijn ze zich ook nog niet bewust van de structuur en de al beschikbare richtlijnen waar ze wel al goed gebruik van zouden kunnen maken.

Structuur van de CSRD

Mogelijke leidraad is te vinden in de structuur van de CSRD, waar de onderwerpen worden aangegeven die je moet behandelen en specifiek richting wordt gegeven over hoe je de onderwerpen moet aanpakken.

De algemene 'cross-cutting' standaarden (ESRS 1 en 2) bieden bedrijven een richtlijn om duurzaamheid in het algemeen in de organisatie aan te pakken. Tevens helpen ze te bepalen welke risico's het bedrijf het hoofd moet gaan bieden en welke kansen er benut kunnen worden. Als jij weet wat je te wachten staat, kun je duidelijkheid scheppen en je richten op jouw plan van aanpak. De 'cross-cutting' standaard ESRS2 introduceert het concept van dubbele materialiteit en biedt handvaten om zowel de bekende financiële materialiteit als de impact materialiteit (het effect van de organisatie op de buitenwereld) te bepalen. Dit vormt mede de basis van de uiteindelijke duurzaamheidsrapportage en stelt je in staat risico's en kansen te identificeren die voor je organisatie relevant zijn en zowel in de ESG-strategie als in de ESG-rapportage moeten worden opgenomen.

De specifieke standaarden op ESG-niveau bieden duidelijke en uitgebreide richtlijnen voor het bepalen van de risico's die moeten worden afgedekt, maar maken ook duidelijk waar de kansen liggen: ook wordt inzicht en kennis verstrekt over de manier waarop doelstellingen kunnen of moeten worden gemeten.

KPMG is van mening dat zodra bedrijven het potentiële voordeel inzien van het tijdige gebruik van de CSRD om hun organisatie vanuit het ESG-perspectief te

analyseren, ze beschikken over een krachtig instrument om inzicht te krijgen in risico's en kansen. Niet alleen wordt duidelijk welke kwesties moeten worden gemeten en gerapporteerd, maar kan ook de ESG-strategie en de uitvoering ervan worden verbeterd.

Aangezien de eisen van stakeholders over ESG-governance en transparantie snel toenemen, kan jouw organisatie dit kader gebruiken om een transparant en kwalitatief hoogwaardig rapport op te stellen en wordt de weg naar een duurzame toekomst ondersteund. Wij zijn van mening dat dit kader kennis, richtlijnen, voorbeelden en vertrouwen biedt over hoe ESG moet worden aangepakt, en bijdraagt aan de huidige duurzaamheidsovergang. Door tijdig te beginnen ben je niet alleen voorbereid op de rapportage die is vereist, maar beschik je ook over het goede kader om duurzaamheid in de organisatie te verankeren en kun je de transformatie naar de toekomst effectief vormgeven. Er is geen noodzaak of mogelijkheid om af te wachten; wij moeten allemaal in actie komen om de gewenste impact te creëren.

A background image featuring several dandelion seed heads against a bright blue sky. One seed head is in sharp focus in the lower right foreground, while others are blurred in the background, some with seeds drifting away. A solid blue rectangular box is positioned on the left side of the image, containing white text.

Achtergrond- informatie bij het onderzoek

Voor het onderzoek van dit jaar is gekeken naar 24 bedrijven die in de AEX-index zijn opgenomen. Oorspronkelijk waren ook 25 grote niet-beursgenoteerde ondernemingen geselecteerd. Er zijn echter slechts 22 daarvan geanalyseerd, omdat drie van de ondernemingen in de steekproef hun jaarverslag over 2021 nog niet hadden gepubliceerd op het moment van deze beoordeling.

Dit jaar is de methodiek voor de implementatie van een beoordeling op hoog niveau van de CSRD-bereidheid

bijgewerkt naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen in de CSRD-regelgeving. Het onderzoek van KPMG is gebaseerd op de door EFRAG ontwikkelde conceptstandaarden. De duurzaamheidstoelichtingen in de jaarrekeningen over 2021 zijn getoetst aan de meest kritieke rapportagevereisten die zijn opgenomen in de onderwerpspecifieke conceptstandaarden, de werkprogramma's, zoals die door EFRAG zijn uitgegeven.

Naast de onderwerpspecifieke rapportagevereisten van de CSRD, is een aantal algemene rapportagevereisten

die in de CSRD verankerd zijn, in het onderzoek opgenomen: de dubbele materialiteitsbeoordeling, het verkrijgen van externe assurance over duurzaamheidsinformatie, het hebben van een geïntegreerd rapport en het aantonen van afstemming op het Akkoord van Parijs. Deze rapportagevereisten zijn opgenomen in zowel het CSRD-voorstel als in de conceptstandaarden van EFRAG.

Hieronder volgt een samenvatting van de conceptstandaarden die de basis van dit onderzoek vormen:

Resultaten van de algemene rapportage- vereisten

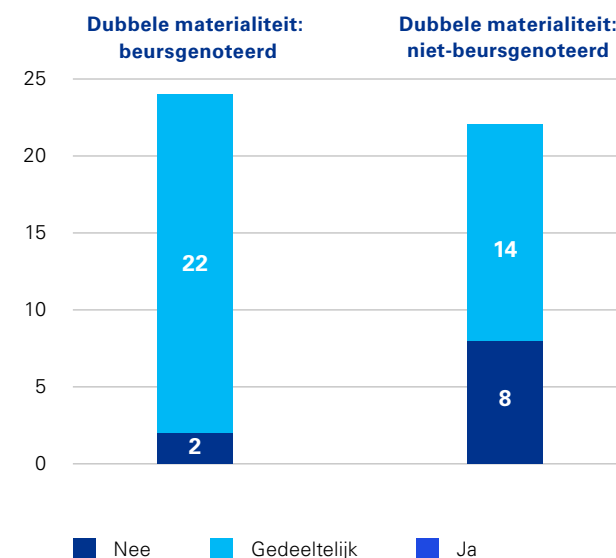
Dubbele Materialiteit

Het concept van dubbele materialiteit kan worden gedefinieerd als de vereniging van materialiteit vanuit een impactperspectief of een financieel perspectief of vanuit beide. Materialiteit is het bepalende criterium voor het opnemen van bepaalde informatie in duurzaamheidsrapporten. De rapportagevereisten bij toepassing van het dubbele materialiteitsconcept omvatten niet alleen de uitkomst van de beoordeling

van de materiële impact van de organisatie op duurzaamheid inclusief risico's en -mogelijkheden, maar ook het proces waarmee deze worden vastgesteld.

Dubbele materialiteit is een belangrijk centraal en nieuw begrip van de CSRD. Niet alleen kijken naar risico's voor de onderneming, maar ook naar risico's voor de omgeving moeten worden geadresseerd. Geen van de beoordeelde bedrijven heeft het concept van dubbele materialiteit al in voldoende mate toegepast. Uit het onderzoek blijkt ook een aanzienlijk verschil in de paraatheid van beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde bedrijven. Meer dan 90% van de beursgenoteerde bedrijven voldeed gedeeltelijk aan de rapportagevereisten van de CSRD inzake dubbele materialiteit. Voor niet-beursgenoteerde bedrijven was dat slechts 60%. We zagen verschillende manieren van informatieverschaffing van materialiteit. Voor een dubbele materialiteitsbeoordeling ontbrak echter vaak nog het financiële (outside-in) perspectief van klimaat- en milieueffecten op de bedrijfswaarde. Aangezien de stakeholders steeds vaker eisen dat bedrijven aantonen hoe zij bijdragen aan duurzaamheid, wijzen wij op het grote belang van de uitvoering van deze van dubbele beoordeling, zodat jij je aandacht hierop kunt richten en tot actie kunt overgaan.

Grafiek 1
Overzicht van dubbele materialiteit uitgevoerd tussen beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde bedrijven

Verplicht beperkte assurance

Hoewel de vraag naar assurance over niet-financiële informatie de afgelopen jaren sterk is toegenomen, zal de CSRD de lat voor de kwaliteit van de informatie nog hoger leggen. Een verschuiving vindt plaats van een kleine groep hele grote ondernemingen, naar een hele grote groep grote ondernemingen die een beperkte mate van zekerheid moeten vragen op een duurzaamheidsrapportage die voldoet aan de standaarden van de CSRD. Bedrijven moeten zich voorbereiden op de reporting, maar ook op de audit.

Bedrijven moeten beperkte assurance verkrijgen over de volgende punten:

- a** de compliance van de duurzaamheidsrapportage met de CSRD en de European Sustainability Reporting Standards (ESRS);
- b** het proces dat wordt uitgevoerd om informatie die overeenkomstig de rapportagenormen is gerapporteerd te identificeren;
- c** de markering van duurzaamheidsrapportage;
- d** de indicatoren die op grond van artikel 8 van de (EU) taxonomieverordening (2020/852) worden gerapporteerd

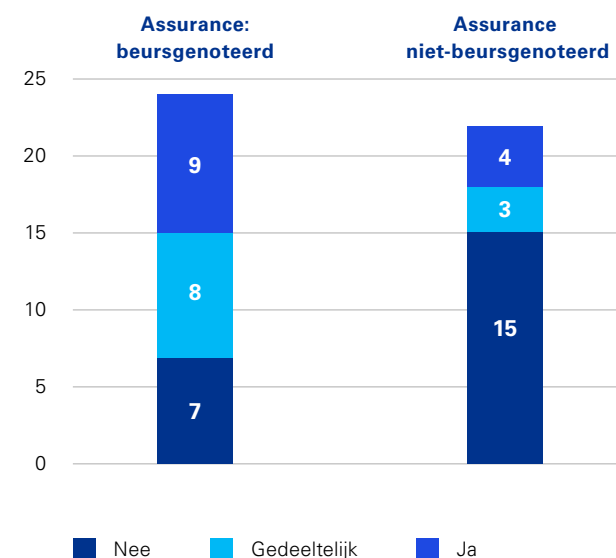
Vorig jaar heeft meer dan 50% van alle bedrijven die we in ons onderzoek hebben beoordeeld assurance voor hun duurzaamheidsinformatie gevraagd.

Dit jaar heeft al 71% van de beursgenoteerde bedrijven assurance aangevraagd, terwijl 32% van de niet-beursgenoteerde bedrijven assurance heeft aangevraagd over hun duurzaamheidsinformatie. Om externe assurance te verkrijgen, moeten organisaties solide processen voor dataverzameling en rapportage implementeren. De implementatie van dergelijke processen en controles kan veel tijd in beslag nemen. Voorbereiden op toereikende rapportage, maar ook op controleerbare data vragen grondige voorbereiding.

Zoals uit de grafieken blijkt, heeft bijna 30% van de beursgenoteerde bedrijven en 68% van de niet-beursgenoteerde bedrijven geen assurance aangevraagd. Hieruit blijkt dat in de komende twee jaar veel vooruitgang moet worden geboekt om voorbereid te zijn. Aangezien beperkte assurance een van de vereisten is van de toekomstige CSRD, tikt de klok voor veel bedrijven door om hun governance, data, systemen en controles op orde te brengen. Er is vooruitgang geboekt, maar het blijft belangrijk om de toegevoegde waarde van de normering van CSRD in dit opzicht te erkennen; toenemende transparantie en toenemende vergelijkbaarheid. Bedrijven die nu assurance hebben aangevraagd, rapporteerden namelijk al op een verschillend niveau en over verschillende aspecten.

Grafiek 2

Overzicht van de verkregen assurance tussen beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde bedrijven

Waar wordt de informatie verschaft?

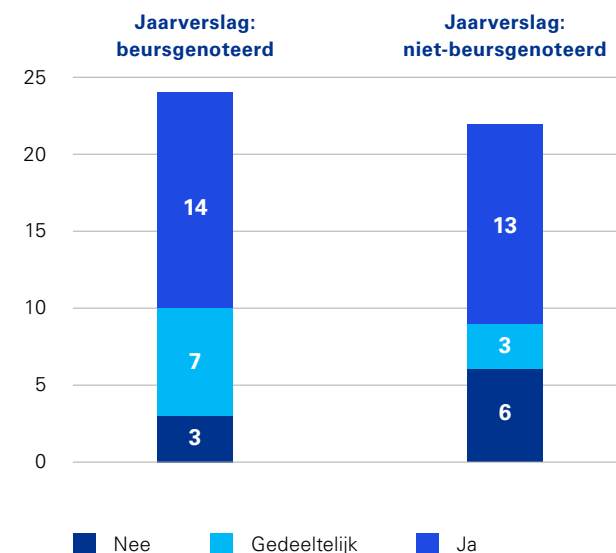

In het onderzoek werd ook geanalyseerd hoe niet-financiële informatie wordt gepresenteerd. We hebben met name onderzocht waar duurzaamheidsinformatie wordt verschaft. Meer dan 80% van de beursgenoteerde bedrijven en 70% van de niet-beursgenoteerde bedrijven hebben hun informatie gedeeltelijk of volledig in hun jaarverslagen gerapporteerd. De bedrijven die dit niet hebben gedaan, verschaffen vaak duurzaamheidsinformatie op hun website of in de vorm van een apart MVO-rapport.

Ondernemingen die in het kader van de CSRD rapporteren, moeten hun duurzaamheidsinformatie verschaffen in hun jaarverslag (directieverslag). Voor veel bedrijven is dit een ingrijpende overgang, omdat de bestaande rapportagestructuur moet worden aangepast om een aanzienlijke toename van een ander soort informatie te verwerken. Door de richtlijnen in de CSRD te gebruiken en best-practices aan te nemen, verkrijgt u meer kennis en bewustzijn binnen het bedrijf en bent u goed voorbereid op een juiste en volledige informatieverschaffing.

Grafiek 3

Overzicht van in het jaarverslag opgenomen duurzaamheidsinformatie

Verbeteringen sinds vorig jaar, maar nog een lange weg te gaan

Een belangrijke bevinding van het rapport No Escape uit 2021 was dat de overgrote meerderheid van onderzochte bedrijven nog niet klaar was om aan de CSRD-rapportagevereisten te voldoen. We hebben toen geconstateerd dat de belangrijkste aandachtspunten onder meer dubbele materialiteitsrapportage, doelen stellen, informatieverschaffing van de voortgang richting de gestelde doelen en de voorbereiding op assurance omvatten.

Bij vergelijking van de bevindingen van vorig jaar met die van dit jaar, zijn enige verbeteringen op te merken, maar het zijn slechts kleine stapjes en er moet nog veel gebeuren om op tijd klaar te zijn om aan de rapportageplicht te voldoen en om gereed te zijn voor verplichte beperkte assurance.

Vorig jaar heeft niet één bedrijf in de steekproef de materialiteit van duurzaamheidsonderwerpen beoordeeld op basis van de dubbele materialiteitsmethodiek. Dit jaar heeft ongeveer 75% van de bedrijven dit beginsel gedeeltelijk nageleefd. Er is vooruitgang geboekt, maar nog niet voldoende of goed genoeg. De richtlijn in de CSRD ondersteunt vooruitgang, omdat niet alleen tijdig informatie van hoge kwaliteit over de juiste aspecten kan worden voorbereid en verstrekt, maar ook meer focus op duurzaamheidsdoelstellingen en -acties van het bedrijf kan worden gelegd.

In vergelijking met vorig jaar bereidt een groter aantal bedrijven zich voor op assurance. Het stellen van doelen en het bekendmaken van de voortgang moeten nog grondig worden verbeterd. Toch zijn de normen tussen het laatste en het huidige rapport veel verder uitgebreid en gedetailleerd in de conceptstandaarden en werkprogramma's.

Daarnaast is het, met het huidige niveau van uitwerking en onzekerheid, ook begrijpelijk dat de meeste rapporten over 2021 niet voldoen aan de CSRD. Wij zijn van mening dat niet langer moeten worden gewacht op meer duidelijkheid, maar dat beter aan de slag kan worden gegaan om vooruitgang te realiseren.

Resultaten van de ESG- onderwerpen

Als we de verschillende ESG-onderwerpen nader bekijken, zien we dat EFRAG eerder dit jaar een reeks conceptstandaarden heeft uitgegeven, met elf onderwerpspecifieke normen. Vijf van die elf conceptstandaarden hebben betrekking op milieuonderwerpen, vier op sociale onderwerpen en twee op governance-onderwerpen. Deze drie onderwerpen zijn samen goed voor meer dan tweehonderd Key Performance Indicators (KPI's), meer dan honderd rapportagevereisten en bijna 650 paragrafen. Deze aantallen zouden paniek kunnen veroorzaken of zelfs kunnen ontmoedigen om actie te ondernemen, omdat ze overweldigend kunnen zijn. Maar een ander perspectief is misschien nog interessanter. Wat zou er gebeuren als wij deze normen zouden gebruiken als richtlijn, kennis en ondersteuning om de huidige en potentiële gevolgen voor de organisatie te bepalen? En wat zou er gebeuren met onze interpretatie van deze cijfers, wanneer we constateren dat de dubbele materialiteitsbeoordeling heeft geleid tot een gerichte risico- en kansanalyse en we eindelijk weten welke normen de grootste impact hebben? Dit onderstreept nogmaals het positieve potentieel van de CSRD om niet alleen bij te dragen aan het evalueren en beheersen van risico's, maar ook aan een ESG-strategie waarmee een bedrijf ESG kan integreren in alle lagen van de organisatie waar deugdelijke transparante rapporten kunnen worden opgesteld.

Dit onderzoek heeft een inzicht opgeleverd over de mate waarin informatie over milieu-, sociale en governance-onderwerpen wordt verschaft. Uit het onderzoek is gebleken dat bedrijven op dit moment de focus leggen op klimaat in hun rapportage, waarschijnlijk omdat de meeste druk van de stakeholders uitgaat naar klimaatonderwerpen. Bedrijven liggen nog het meest op schema met de rapportagevereisten voor governance-onderwerpen in het kader van compliance met de CSRD.

Dit zou te wijten kunnen zijn aan de uitgebreidheid van de klimaateisen, die op zichzelf goed zijn voor 150 KPI's en bijna 300 paragrafen, meer dan zeven keer het aantal KPI's voor governance en bijna drie keer het aantal paragrafen over governance. Een andere reden zou kunnen zijn dat men zich nog niet voldoende bewust is van het belang van een goede dubbele materialiteitsbeoordeling of dat de bredere reeks van de klimaatnormen nog niet bekend zijn bij de bedrijven die wij hebben onderzocht. Bij vergelijking met de CSRD kan

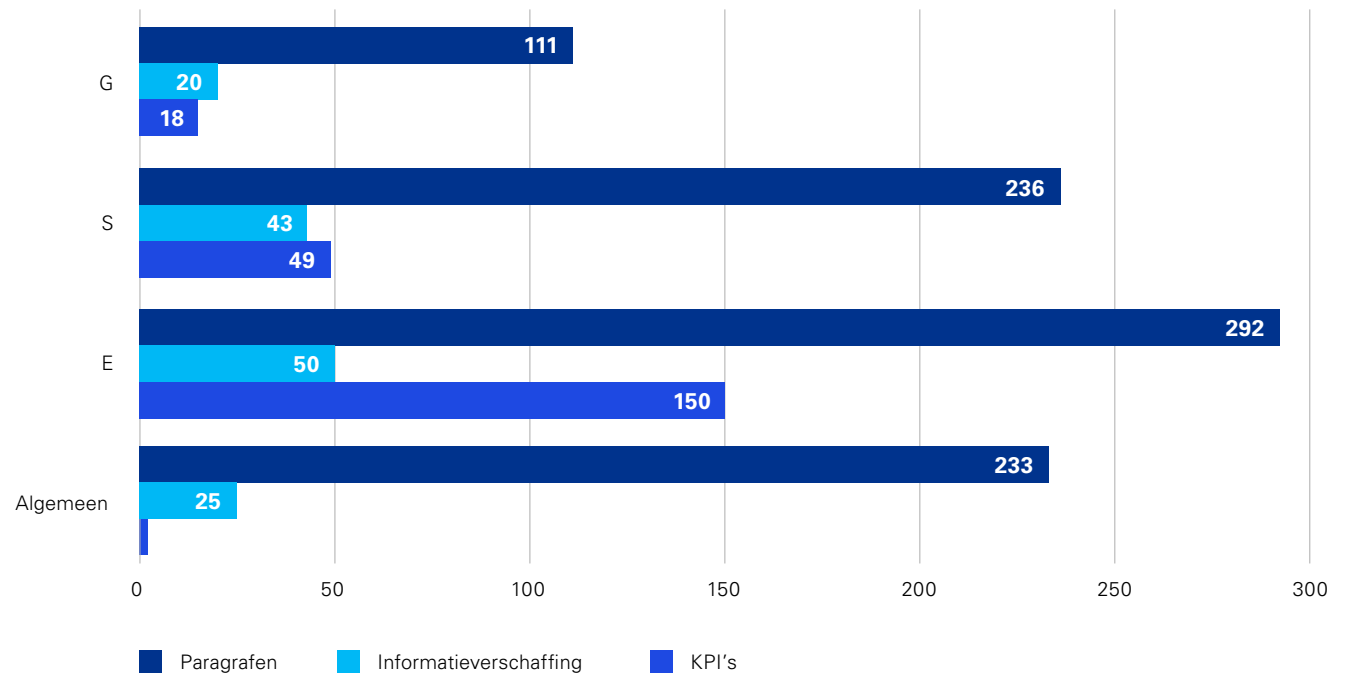
dit leiden tot onvolledige rapportage.

In dit onderzoek is beoordeeld in hoeverre de rapportage van bedrijven aan de CSRD voldoet, zowel op onderwerp- als op subonderwerpniveau, om een beter inzicht te krijgen in de mate waarin Nederlandse bedrijven voorbereid zijn op de CSRD.

Grafiek 4

Overzicht van de uitgestrektheid van de CSRD

KPI's, informatieverschaffing en paragrafen

Subonderwerp: klimaat en milieu

Hoewel geen enkel bedrijf volledig voldeed aan de EFRAG-vereisten inzake klimaat en milieu, waren bedrijven toch gedeeltelijk gereed voor rapportage over klimaat en milieu-subonderwerpen.

Het is gebleken dat subonderwerpen zoals klimaatverandering zowel bij beursgenoteerde als niet-beursgenoteerde bedrijven relatief goed worden nageleefd, met meer dan 90% van de beursgenoteerde bedrijven en meer dan 70% van de niet-beursgenoteerde bedrijven, die gedeeltelijk volgens de vereisten rapporteren. Veel bedrijven beschikken inderdaad al over degelijke rapportageprocessen om hun CO₂-uitstoot vast te leggen en daarover te rapporteren of informatie te verschaffen met betrekking tot risico's en kansen inzake het klimaat. Dit komt overeen met de bevindingen van ons onderzoek, waaruit blijkt dat klimaatverandering het milieu-subonderwerp is waar momenteel de meest vooruitgang richting compliance met de CSRD wordt geboekt. De toegevoegde waarde van de CSRD ligt in het feit dat er momenteel nauwelijks vergelijkingsmateriaal is, aangezien er nauwelijks uniformiteit is in de gepresenteerde informatie van de onderzochte bedrijven.

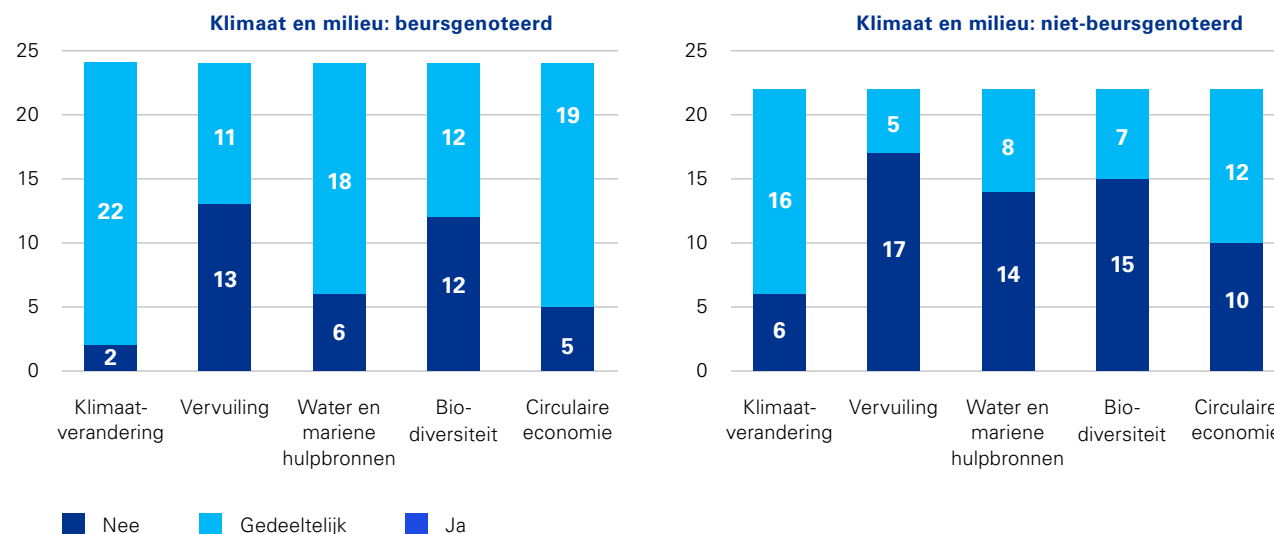
Anderzijds komt uit het onderzoek naar voren dat subonderwerpen zoals vervuiling en biodiversiteit de meeste rapportage-inspanningen zullen vergen van zowel beursgenoteerde als niet-beursgenoteerde bedrijven. Dit is ook een gevolg van het feit dat

onderwerpen waarover veel bedrijven moeten rapporteren betrekkelijk nieuw zijn en de kaders die als richtlijn voor de rapportage dienen recent zijn. De TNFD, een kader voor rapportage over risico's in verband met biodiversiteitsverlies en aantasting van het milieu, is bijvoorbeeld pas in juni 2021 uitgebracht. Hoewel water voor veel bedrijven een belangrijk onderwerp is, scoorde het subonderwerp water en mariene hulpbronnen

relatief slecht. De meeste bedrijven hebben immers geen informatie verschaft over het onderdeel mariene hulpbronnen, dat betrekking heeft op het gebruik van hulpbronnen uit oceanen, en lozingen of uitstoot in het milieu die in de oceanen terechtkomen.

Grafiek 5

Overzicht van klimaat en milieu-subonderwerpen voor beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde bedrijven

Subonderwerp: Sociaal

Uit het onderzoek blijkt dat geen van de geselecteerde bedrijven volledig aan de sociale subonderwerpen voldeed. Van de subonderwerpen was het meest volwassen de rapportage over de arbeidsvoorwaarden, -rechten en de risico's en opties voor eigen werknemers. Het is gebleken dat 100% van de beursgenoteerde en 77% van de niet-beursgenoteerde bedrijven de informatie over hun eigen personeel gedeeltelijk verschaffen. Niettemin moeten bedrijven nog steeds beoordelen in welke mate de materiële gevolgen voor hun eigen personeel voortkomen uit hun bedrijfsmodel en -strategie.

Minder volwassen was de rapportage over werknemers in de waardeketen, voor impact in gemeenschappen en impact voor consumenten & eindgebruikers. Het is dan ook belangrijk te overwegen hoe hun bedrijfsmodel invloed heeft op de verschillende stakeholders in de ruimere waardeketen. Dit is nog dringender voor niet-beursgenoteerde bedrijven, waarvan 72% geen informatie over de werknemers in de waardeketen verschaft. Bedrijven moeten zich richten op het publiceren van prestatiemetingen in de gehele waardeketen en het formuleren van doelstellingen op korte, middellange en lange termijn om negatieve gevolgen voor sociale stakeholders te voorkomen, te verminderen of te verhelpen.

Wat de rapportage over getroffen gemeenschappen betreft, is er ruimte voor verbetering in de manier waarop bedrijven informatie verschaffen over de directe gevolgen van het zakendoen voor de gemeenschappen.

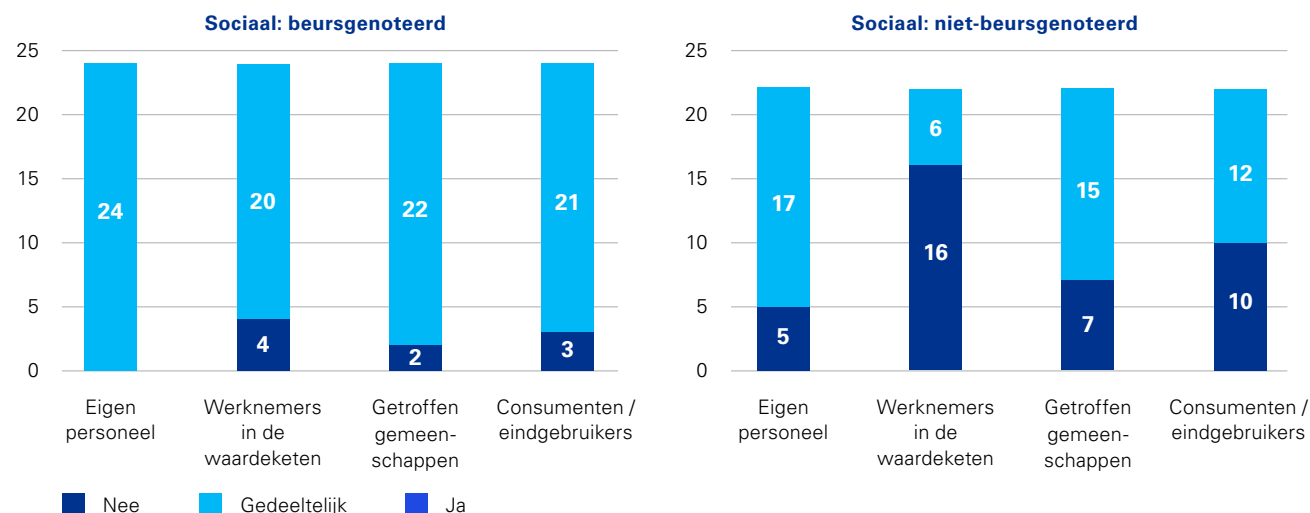
Momenteel vermelden de meeste van de geanalyseerde bedrijven alleen dat zij (indirecte) initiatieven steunen die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de gemeenschappen. Tenslotte doen bedrijven een poging om te rapporteren over consumenten en eindgebruikers. KPMG stelt voor dat bedrijven niet alleen klantentevredenheidsonderzoeken uitvoeren, maar zich ook concentreren op het bekendmaken van bedrijfsrisico's en -kansen in verband met de gevolgen en afhankelijkheden voor eindgebruikers. Opnieuw blijkt dat de niet-beursgenoteerde bedrijven beduidend minder volwassen rapporten over alle relevante onderwerpen dan de beursgenoteerde bedrijven.

Bovendien biedt de CSRD een richtlijn waardoor bedrijven zich meer bewust zijn van hun verantwoordelijkheid voor het creëren, meten en controleren van een duurzamere wereld, die verder gaat dan de grenzen van het bedrijf.

Het doel van de CSRD is ervoor te zorgen dat bedrijven aantonen hoe duurzaam hun kernactiviteiten en -werkzaamheden zijn, bekeken vanuit het hele systeem waarop ze invloed hebben. De CSRD biedt een richtlijn waardoor bedrijven zich bewuster worden van hun verantwoordelijkheid voor het creëren, meten en controleren van een duurzamere wereld, een die verder gaat dan de grenzen van het bedrijf.

Grafiek 6

Overzicht van sociale subonderwerpen voor beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde bedrijven

Subonderwerp: Governance

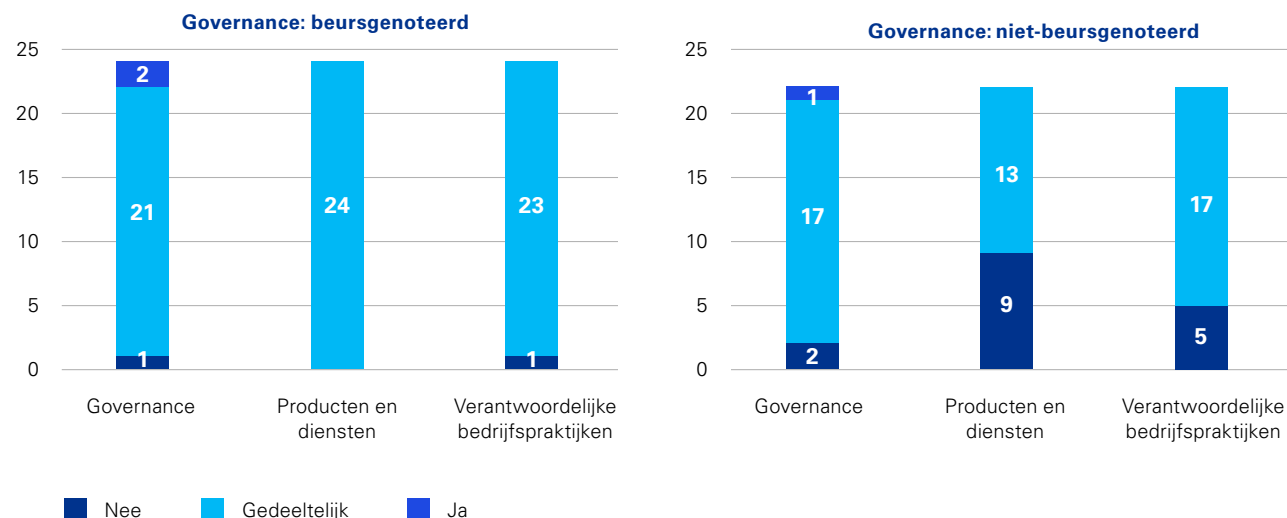
Over een deel van de CSRD-vereisten voor governance wordt gewoonlijk al gerapporteerd in een standaard jaarverslag. 96% van de beursgenoteerde bedrijven en 90% van de niet-beursgenoteerde bedrijven voldoen geheel of gedeeltelijk aan de ESRS G1-governancenormen. Hieronder valt het verschaffen van informatie over hun governancestructuur en -samenstelling, corporate governance en vergoedingsbeleid, alsmede evaluatieprocessen. Nog steeds voldoet echter slechts 8% van de beursgenoteerde bedrijven en 5% van de niet-beursgenoteerde bedrijven volledig aan de ESRS G1-normen. We constateren wel dat beursgenoteerde bedrijven goede vooruitgang boeken om aan de ESRS G2 te voldoen: vereisten inzake verantwoordelijke bedrijfspraktijken. Deze hebben betrekking op verantwoorde investeringen en het volgen van en rapporteren over (anti-)corruptie en concurrentievervalsend gedrag.

De reden dat 100% van de beursgenoteerde bedrijven gedeeltelijk aan de normen voor producten en diensten voldoet is het feit dat deze bedrijven aan duurzaamheid gerelateerde KPI's opnemen of actie ondernemen om beleidsdoelstellingen te bereiken. Ook hier moet nog wel een verdere verbeterlag plaatsvinden.

Om aan de CSRD-voorschriften te voldoen, moet een duidelijkere beschrijving komen van het bedrijfsmodel en de bedrijfsstrategie van het bedrijf en het verband hiervan met duurzaamheid. Dit kan worden bereikt door informatie op te nemen over het duurzaamheidsprofiel, bijvoorbeeld de omzet die wordt gegenereerd door duurzame producten en diensten van het bedrijf.

Grafiek 7

Overzicht van governance-subonderwerpen voor beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde bedrijven

Afsluitende opmerking

KPMG heeft vastgesteld dat de onderzochte bedrijven nog veel voorbereidingen moeten treffen om volledig aan de CSRD-vereisten te gaan voldoen. Wanneer we elk ESG-onderwerp afzonderlijk bekijken, zien we dat op het gebied van klimaat en milieu goede vooruitgang is geboekt. Bepaalde milieu-subonderwerpen, zoals vervuiling, water en mariene hulpbronnen, alsmede biodiversiteit, hebben echter nog veel aandacht nodig. Verder moeten bedrijven de dubbele materialiteitsanalyse nog gaan hanteren als uitgangspunt, om de materiële duurzaamheidsonderwerpen te bepalen, doelen te stellen en het rapportageproces doeltreffend vorm te kunnen geven. Verder is het nodig dat bedrijven aandacht besteden aan impact op de hele waardeketen en opname daarvan in de duurzaamheidsrapportage.

Het onderzoek liet zien dat Philips, DSM en Ahold Delhaize zich het meest volwassen toonden in hun op de CSRD afgestemde rapportage. Deze bedrijven rapporteerden het vaakst over onderwerpen die in de CSRD zijn voorgeschreven.

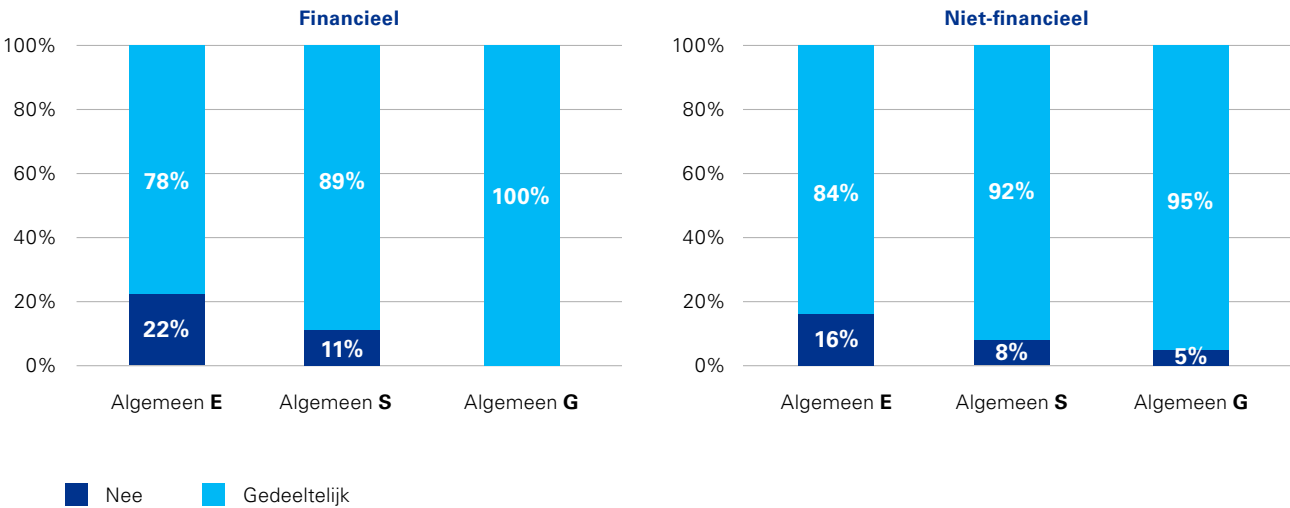

A woman in a white suit is walking away from the camera on a modern, elevated walkway. The walkway has a glass railing and is surrounded by tall, modern buildings with large glass windows. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day. A large blue rectangle is overlaid on the left side of the image, containing the text 'Sectoranalyse' in white.

Sectoranalyse

Daarnaast is de CSRD-gereedheid geanalyseerd voor de financiële en niet-financiële sector om een idee te krijgen van waar de bedrijven per sectoren staan. De niet-financiële sector scoort iets beter op de milieu- en sociale normen dan de financiële sector. De niet-financiële sector is mogelijk verder gevorderd met milieunormen dan de financiële sector, omdat de invloed op het milieu en het bedrijf gemakkelijker te koppelen is aan niet-financiële activiteiten. Wat de governance normen betreft scoort de financiële sector beter dan de niet-financiële sector. Dit wordt mogelijk verklaard door de al bestaande strengere regulering op dit vlak in de financiële sector.

Grafiek 8
Uitsplitsing van ESG-onderwerpen per financiële en niet-financiële sector

A woman with long dark hair, wearing a denim jacket, blue jeans, and white sneakers, is walking from left to right. She is carrying a dark backpack and pulling a silver rolling suitcase. She is looking up and to the right with a slight smile. The background is a large, modern building with a curved facade made of glass and white structural elements. The glass reflects the sky and surrounding environment. A large blue rectangle with white text is overlaid on the left side of the image.

Stappen die je vanaf hier moet ondernemen

Uit dit onderzoek is gebleken dat alle geanalyseerde bedrijven nog grote stappen moeten zetten in hun voorbereiding voor de aankomende duurzaamheidsrapportage-vereisten. Wat zou er gebeuren als wij ons perspectief naar de CSRD verleggen?

Als wij de CSRD gaan zien als een richtlijn en een kader om een duurzamer bedrijf vorm te geven en hier een deugdelijke transparante en vergelijkbare verantwoording op te stellen voor stakeholders, in plaats van regels waaraan je moet voldoen.

Als bedrijven de CSRD zouden zien als een instrument dat helpt te transformeren als dit nodig is, niet alleen om duurzamer te zijn voor alle stakeholders, maar ook om veerkrachtig te worden en daardoor op de lange termijn sterk en succesvol te blijven en zich aan te passen aan veranderingen in het klimaat, de samenleving of de regering.

Als dit positieve perspectief van de CSRD wordt overwogen, zal de mogelijkheid om zich aan te passen aan de komende verschuiving naar ESG-rapportage met beperkte assurance veel soepeler verlopen dan wanneer dit niet het geval is.

Meer kennis leidt tot meer bewustwording en meer actie. Dit zal alle bedrijven die nog meer inspanningen moeten doen helpen om snel aan de vereisten te voldoen, maar zal ook waardevolle informatie opleveren om de vooruitgang en de verbeterpunten te meten en hierover verantwoording af te leggen en investeerders en consumenten helpen bij het nemen van hun beslissingen.

Een positieve conclusie is dat ESG op de agenda staat, maar wel op diverse manieren. De CSRD vergroot vergelijkbaarheid van de ESG-rapportage. Een andere conclusie is de constatering is dat nog onvoldoende gebruik gemaakt wordt om de CSRD te gebruiken als een ondersteunende richtlijn.

KPMG adviseert grote bedrijven te beginnen met gebruik van de CSRD in haar huidige staat en te starten met de voorbereiding om tijdig in staat te zijn te voldoen aan de aankomende rapportagevereisten. Wees je bewust van de positieve invloed die goede voorbereiding op de CSRD-rapportage kan hebben op de bepaling en de uitvoering van de ESG-strategie en dat het niet alleen risico's maar ook kansen inzichtelijk maakt.

Bijlage

Lijst van bedrijven die in het kader van de CSRD-gereedheidsbeoordeling zijn beoordeeld (in alfabetische volgorde). De lichtblauw gemarkeerde bedrijven zijn van het onderzoek uitgesloten omdat hun jaarverslag niet op tijd voor dit onderzoek was gepubliceerd.

Organisatie

Aalberts N.V.	Brocacef Groep N.V.	Just EatTakeaway N.V.	Pon Holdings B.V.
AbellioTransport Holding B.V.	Cargill B.V.	Koninklijke Ahold Delhaize N.V.	Randstad N.V.
ABN AMRO Bank N.V.	Coöperatieve Mosadex U.A.	Koninklijke DSM N.V.	Refresco Group B.V.
Achmea Zorgverzekeringen N.V.	Dura Vermeer Groep N.V.	Koninklijke FrieslandCampina N.V.	RELX PLC
Adyen N.V.	Enexis Holding N.V.	Koninklijke KPN N.V.	SHV Holdings N.V.
Aegon N.V.	Galapagos N.V.	Koninklijke Philips N.V.	TenneT Holding B.V.
Akzo Nobel N.V.	Heineken N.V.	Koninklijke Vopak	Unibail-Rodamco-Westfield
Alliander N.V.	Hoogwegt Group B.V.	LeasePlan Corporation N.V.	Unilever PLC
ArcelorMittal	IMC B.V.	Louis Dreyfus Company B.V.	VION Holding N.V.
ASML Holding N.V.	IMCD N.V.	Nederlandse Spoorwegen N.V.	Wolters Kluwer N.V.
ASR Nederland N.V.	ING Groep N.V.	NN Group N.V.	
Bankiva B.V.	Ingka Holding B.V.	Nouryon Coöperatief U.A.	
Bracamonte B.V.	Inter IKEA Holding B.V.	Optiver Holding B.V.	

Contact

Marco Frikkee
Partner
Sustainability Reporting
Frikkee.Marco@kpmg.nl

Vera Moll
Manager
Sustainability Reporting
Moll.Vera@kpmg.nl

Linda Reumers
Senior Manager
Sustainability Reporting
Reumers.Linda@kpmg.nl

Speciale dank aan

Karoline Hansen
Audrey Bozec

KPMG.nl/CSR

home.kpmg/socialmedia

De in dit document vervatte informatie is van algemene aard en is niet toegespitst op de specifieke omstandigheden van een bepaalde persoon of entiteit. Wij streven ernaar juiste en tijdige informatie te verstrekken. Wij kunnen echter geen garantie geven dat dergelijke informatie op de datum waarop zij wordt ontvangen nog juist is of in de toekomst blijft. Daarom adviseren wij u op grond van deze informatie geen beslissingen te nemen behoudens op grond van advies van deskundigen na een grondig onderzoek van de desbetreffende situatie.

© 2022 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit.
All rights reserved.

**Schrijf je in voor de nieuwsbrief
en blijf op de hoogte van de
laatste ESG-ontwikkelingen**

